

VOORWOORD

Nu nog maar minder dan 3% van de kiezers lid is van een politieke partij, dringt zich meer dan ooit de vraag op wie of wat de partijen 'vertegenwoordigen'. In de tijd van de verzuiling was de partij de kern van een 'volksdeel'. De volksvertegenwoordiger was voor hen die tot dat volksdeel behoorden, 'één van ons'. Deze vanzelfsprekende band tussen gekozenen en hun kiezers bestaat niet meer. In die zin hebben partijen hun representatieve functie verspeeld. Maar op welke manier kunnen de partijen dan nog wel 'representatief' zijn, en hoe zou men tegenwoordig representeren of vertegenwoordigen moeten opvatten? Of is de politieke partij aan het eind gekomen van haar levenscyclus en is zij terug bij haar ontstaan aan het einde van de negentiende eeuw, toen haar verschijning eveneens veel negatieve reacties opriep? Zo nee, en dit lijkt waarschijnlijker, maakt de partij dan een metamorfose door waarbij ze haar achterban niet minder maar anders gaat representeren - niet via organisaties maar via de media, internet, opiniepeilingen en kiezersonderzoek?

Deze vragen stonden centraal op het congres dat het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen op 15 oktober 1999 organiseerde ter gelegenheid van zijn vijftienvijftigjarig bestaan. Historici (prof.dr. F.A. Ankersmit, dr. H. te Velde), politicologen (dr. H. Anker, prof.dr. J. de Beus, dr. R.A. Koole en dr. A.P.M. Lucardie) en de directeurs van de wetenschappelijke bureaus van D66 (drs. Chr. de Vries) en de PvdA (drs. P. Kalma) gaven hierop een antwoord. Hun bijdragen vindt u in dit *Jaarboek*.

Wat de volgorde van de artikelen betreft, wijkt dit *Jaarboek* af van de gebruikelijke indeling. Na het voorwoord volgt een korte inleiding op het thema 'representatie'. Vervolgens worden de verschillende congresbijdragen afgedrukt. Deze beschouwingen zijn door de auteurs in de zomer van 2001 waar nodig geactualiseerd. In het artikel van De Beus, slot-spreker op het congres, worden de voorgaande beschouwingen gewogen. Hierna volgt de 'Kroniek van de partijpolitieke gebeurtenissen in het jaar 2000'. Het Jaarverslag van het DNPP, waarmee het *Jaarboek* normaliter opent, is dit maal geheel aan het einde van dit *Jaarboek* opgenomen.

Graag wil ik hier dr. H. te Velde en dr. P. Lucardie bedanken voor hun aandeel in de inhoudelijke voorbereiding van het congres. Dat de bijeenkomst een succes werd, was mede te danken aan de inzet van mevr. B. Pier en drs. B.H. de Boer, beiden werkzaam op het DNPP.

G. Voerman
Hoofd DNPP

Groningen
oktober 2001